

Hur involveras personer med intellektuell funktionsnedsättning i kommunernas kvalitets- och förbättringsarbete?

Författare

Ann-Marie Öhrvall, Karolinska Institutet Institutionen för neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle, Avdelningen för arbetsterapi

Birgitta Wennberg, Linköpings Universitet, Institutionen för biomedicinska och kliniska vetenskaper; Rehabilitering & Hälsa, Stockholm

Pia Käcker, Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Helene Lidström, Linköpings universitet, Institutionen för hälsa, medicin och vårdvetenskap och Uppsala universitet, Institutionen för kvinnors och barns hälsa

Bakgrund: Delaktighet är en mänsklig rättighet, vilket omfattar möjlighet att bli lyssnad på, uttrycka åsikter och kunna delta i beslutsprocesser. Personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) har rätt till stöd för delaktighet i vardagen utifrån LSS i sitt boende och dagliga verksamhet. För att undersöka deras uppfattning om stödets kvalitet inbjuds de att årligen delta i en nationell webbaserad enkätundersökning. Enkäten är kognitivt anpassad med bilder och ljudstöd och med frågor framtagna i samverkan med personer med IF. Trots det unika datamaterialet från enkätundersökningarna, är det okänt hur resultaten används och hur personer med IF involveras.

Syfte: Att beskriva erfarenheter hos personer med IF av att delta i den Nationella Brukarundersökningen inom Funktionshinderområdet och deras uppfattning om deltagande i kommunernas förbättringsarbete, samt beskriva professionellas syn på möjligheter att involvera personer med IF i förbättringsarbete.

Metod: Fokusgrupper med personer med IF (n=13) och individuella intervjuer med yrkesverksamma (n=8) genomfördes i 4 kommuner i Sverige. De transkriberade intervjuerna analyserades med kvalitativ innehållsanalys och därefter användes Shiers *Pathways to Participation* som ramverk för att beskriva nivå av delaktighet av det analyserade materialet.

Resultat: Personer med IF uttryckte att de var stolta över att kunna uttrycka sina åsikter själv via den kognitivt anpassade enkäten. De kände sig lyssnade på, men hade inte fått ta del av resultaten eller varit involverade i förbättringsarbetet i kommunen. De professionella beskrev vikten av att utvärdera socialtjänstens insatser för att få kunskap om vad som behöver

förbättras för att stödja personer med IF att vara delaktiga. Däremot upplevde de inte att de hade verktyg för att involvera dem i beslutsprocesser.

Konklusion: Både personer med IF och professionella uttryckte att det är viktigt att utvärdera socialtjänstens insatser. Förbättringar behövs dock för att resultaten ska återkopplas på ett kognitivt tillgängligt sätt till personer med IF så att de kan vara delaktiga.